

Original Makale / Original Article

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Sosyal Katılım Becerisi Bağlamında İncelenmesi

An Examination of the Türkiye Century Education Model 2024 Social Studies Curriculum in the Context of Social Participation Skills

Tuğba YAMAN

Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara, Türkiye

Republic of Türkiye Ministry of National Education, Ankara, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Makale Hakkında

Geliş tarihi: 2 Haziran 2026

Revizyon tarihi: 30 Haziran 2026

Kabul tarihi: 2 Eylül 2026

Anahtar Kelimeler:

Öğretim programı, sosyal bilgiler, beceri, sosyal katılım becerisi.

ARTICLE INFO

Article history

Received: 2 June 2026

Revised: 30 June 2026

Accepted: 2 September 2026

Key words:

Curriculum, social studies, skills, social participation skills.

ÖZ

Bu araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın sosyal katılım becerisi bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni ile yürütülmüştür. Araştırmanın veri kaynağını 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı oluşturmaktadır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın; temel felsefesi ve özel amaçlarında 20 tane özel amacın sıralandığı ve bu amaçların 6 tanesinde (1., 2., 14., 15., 18. ve 19. amaçlar) sosyal katılım becerisine yer verildiği; programın uygulanmasına ilişkin esaslar bölümünde 10 tane esasın yer aldığı ve bu esaslardan iki tanesinin (2. ve 8. maddeler) sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu; programın yapısını oluşturan öğeler içerisinde, programlar arası bileşenler ve içerik çerçevesi bölümünde sosyal katılım becerisine yer verildiği; programın öğrenme alanlarından “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya” ve “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisinin doğrudan yer aldığı tespit edilmiştir.

ABSTRACT

This study examined the 2024 Social Studies Curriculum, developed under the Türkiye's Century Education Model, in the context of social participation skills. To this end, it adopted a qualitative research approach and used document analysis. The data source for the analysis was the 2024 Social Studies Curriculum. The data were analysed using descriptive analysis. The findings revealed that the curriculum outlines 20 specific objectives within its fundamental philosophy and objectives, and social participation skills are addressed in six of them (objectives 1, 2, 14, 15, 18, and 19). In the section outlining implementation principles, 10 principles were

“Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Sosyal Katılım Becerisi Bağlamında İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 14-17 Mayıs 2026 tarihlerinde Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde düzenlenen 24. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

*Sorumlu yazar / Corresponding author

*E-posta: tugbayaman60@gmail.com

identified, two of which (items 2 and 8) pertain to social participation skills. Within the structural components of the curriculum, social participation skills were addressed in the inter-curricular components and the content framework. Furthermore, social participation skills were explicitly integrated into the units titled “Living Together,” “Our Home: Earth,” and “Our Living Democracy.”

Cite this article as: Yaman T. (2026). An Examination of the Türkiye Century Education Model 2024 Social Studies Curriculum in the Context of Social Participation Skills. *Yıldız Journal of Educational Research*, 11(1), 42–56.

GİRİŞ

Öğretim programları, bir dersin öğretimi ile ilgili öğrencilere kazandırılması istenilen bilgi, beceri, tutum ve davranışların düzenlendiği planlardır. Uygulamada öğretmenlere yol gösteren öğretim programları, öğrencilerin neyi, nasıl, ne kadar ve hangi sıra ile öğreneceklerine ilişkin bir çerçeve sunmaktadır (Berk ve Özer, 2024, s. 3243). Öğretim programlarının, ülkelerin ve toplumların değişen eğitim ihtiyaçları doğrultusunda belirli periyotlarla güncellenmesi önem arz etmektedir. Günümüzde, pedagoji alanında yaşanan gelişmeler ve bu doğrultuda eğitim ve öğretimle ilgili hâkim anlayış ve paradigmaların değişmesi beraberinde öğretim programlarının da güncellenmesini gerekli kılmaktadır (Turan, 2024, s. 32). Türkiye gibi dinamik ve birçok kültürü içerisinde barındıran bir ülke için, eğitim sisteminin güncellenmesi ve çağın gerekliliğine uygun hale getirilmesi büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, 2024 yılı içerisinde bir adım atılmış ve “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” ile eğitimde dönüşüm hareketi başlatılmıştır (Ülçay, 2024, s. 72).

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, yetkin ve erdemli insanlar yetiştirmeyi hedefleyen ve aynı zamanda öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal, fiziksel ve ahlaki yönden gelişmelerini dikkate alan bütüncül eğitim anlayışına dayanan bir modeldir. Bu kapsamda, birçok dersin öğretim programında güncellemeye gidilmiş ve tüm programlar öğrencilerin, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi” kapsamında ifade edilen yetkinlikleri kazanmaları; ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazırlanmalarını sağlamaya yönelik güncellenmiştir (MEB, 2024a). Söz konusu programlardan biri de sosyal bilgiler dersi öğretim programıdır. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı ile öğrencilere bu derse ilişkin bilgi, beceri, değer ve yetkinliklerin kazandırılması amaçlanmaktadır (Önger ve Duman, 2024, s. 1314). Bilhassa beceri eğitimi, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ve 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda öne çıkan konulardan biridir. Bilginin yetersiz kaldığı ve becerilerin etkin olduğu 21. yüzyılda öğrencilerin daha donanımlı hazırlanması amacıyla beceri eğitimi ön plana çıkmaktadır (Yıldırım ve Çalışkan, 2024, s. 215). Beceri eğitimi, öğrencilerin belirli alanlarda yetkinlik kazanmalarını sağlamaya yönelik, teorik ve pratik uygulamaları içeren bir süreçtir. Beceri eğitimi ile

öğrencilerin daha etkili ve yetkin olmaları amaçlanmaktadır (Namlı-Altıntaş, 2025, s. 661).

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere; kavramsal becerilerin (temel, bütünleşik, üst düzey düşünme), alan becerilerinin (zamanı algılama ve kronolojik düşünme, kanıta dayalı sorgulama ve araştırma, tarihsel empati, değişim ve sürekliliği anlama vb.), sosyal ve duygusal öğrenme becerilerinin (benlik, sosyal hayat ortak/birleşik) ve okuryazarlık becerilerinin (bilgi, dijital, finansal, görsel, kültür, vatandaşlık, veri, sürdürülebilirlik, sanat) kazandırılması amaçlanmaktadır (MEB, 2024b, s. 4). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile sosyal bilgilerin kendine özgü yapısı ve çağın gereklilikleri de dikkate alınarak bu ders için on yedi tane alan becerisi belirlenmiştir (MEB, 2024a, s. 34). Söz konusu alan becerilerinden biri de “sosyal katılım” becerisidir. Sosyal katılım becerisi, öğrencilerin bilgi, beceri ve değerlerini geliştirebilecek bazı sosyal görev ve faaliyetlerde aktif rol almaları şeklinde tanımlanabilir (Griffith, 1995, s. 50). Sosyal katılım becerisinin merkezinde öğrencilerin toplumsal sorunları fark etmesi, bu sorunların çözümü konusunda fikir üretmesi, söz konusu fikirleri eyleme geçirmesi ve topluma yapabilecekleri anlamlı katkılar yer almaktadır (Griffith and Hill, 2008; Yapıcı, 2006). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni’nde ise sosyal katılım becerisi şu şekilde açıklanmaktadır: “Öğrencilerin hem kendini hem de yakın çevresini etkileyen konularla ilgili bilgi sahibi olmasının yanında ihtiyaçların giderilmesinde sosyal grup çatısına dâhil olarak fikir üretmekten eyleme geçilme sürecini ifade eder. Üretilen fikrin çevredekilere iletilmesi; fikirle ilgili görüşme, tartışma ve planlama yapılması; uzlaşmaya varılması ve eylemde bulunulması faaliyetlerini kapsar.” (MEB, 2024a, s. 37).

Alanyazında sosyal katılım becerisinin öğrenciler üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koyan birçok çalışma mevcuttur (Altınok, 2012; Ayers, 2016; Ayodele, 2007; Coşkun, 2020; Ochoa and Shuster, 1980; Sömen, 2016; Turap, 2023; Ulukaya-Öteleş, 2020). Sosyal katılım becerisi ile öğrenciler; toplumsal konularda bilgi sahibi olma ve farkındalık kazanma, toplum yararına gönüllü faaliyetlerde bulunma, toplumla etkileşim halinde olma, toplumsal birlik ve beraberliğe katkı sağlama, topluma ait hissetme ve dahası toplumsal yaşamda aktif birey olma özelliği ka-

zanmaktadır. Sosyal katılım becerisi, öğrencilerin bilişsel ve sosyal gelişimlerini desteklemekte; olumlu benlik gelişimine katkı sağlamaktadır. Sosyal katılım becerisi ile öğrenciler, sorumluluk alma ve sorumluluklarını yerine getirme eylemleri ile sorumluluk duygusu geliştirmektedir. Sosyal katılım becerisi öğrencilerin özgüven geliştirme, bir gruba dahil olma ve işbirliği ile çalışma, insanlarla etkileşim kurma, farklılıkları kabul etme ve saygı duyma gibi birtakım kazanımlar edinmelerini sağlamaktadır. Bununla birlikte sosyal katılım faaliyetlerinde bulunma, öğrencilere doğrudan yaşam deneyimleri sunarak, onlara toplumsal yaşamda etkin bir vatandaş olma fırsatı tanımaktadır. Bu katkılardan dolayı, sosyal bilgiler dersinde sosyal katılım becerisinin kazandırılması hayati bir önem taşımaktadır. Aynı zamanda, sosyal bilgiler dersinin en önemli amaçlarından biri de etkin vatandaşlar yetiştirmektir (Sukasih, 2015, s. 247). Etkin vatandaşın odağında da sosyal katılım becerisine sahip birey yer almaktadır (Al-Qahtani, 1992; Ludlow, 1993). Esasında, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda da bu ders ile *"öğrencilerin kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu tanımalarına, anlamalarına ve aktif birer birey olarak topluma katkıda bulunmalarına rehberlik edilerek toplumsal hayata uyum sağlayabilecek şekilde çok yönlü gelişimleri desteklenmeleri"* gerektiği ifade edilmektedir (MEB, 2024b, s. 6). Bu ifadelerden, sosyal bilgiler dersinin içeriğinin toplumsal yaşamdan beslendiği, bu dersin öğrencileri toplumsal hayata hazırlamayı amaçladığı ve bu bağlamda sosyal bilgiler dersi ile sosyal katılım becerisinin ayrılmaz bir bütün olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal bilgiler dersinin temel amaçlarına ulaşabilmesi için bu derse ilişkin öğretim programının, öğrencilerin sosyal katılım becerisini destekleyecek nitelikte olması gerekmektedir. Bu bağlamda, sosyal katılım becerisinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer alma durumu merak konusudur.

Sosyal katılım becerisinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'ndaki yeri ve konuyla ilgili uygulamalara yönelik yapılan çalışmalar büyük bir öneme sahiptir. Sosyal katılım becerisi Türkiye'de sosyal bilgiler dersi öğretim programına 2005 tarihli Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile girmiştir (Akbaba ve Aksoy, 2019; Alabaş, 2018). O zamandan günümüze değin yapılan çalışmaların çoğunlukla sosyal bilgiler dersi öğretim programlarının karşılaştırmalı analizlerini içerdiği (Çoban ve Akşit, 2018; Eker, 2020; Kallaycı ve Baysal, 2020; Kök, 2020; Önger ve Duman, 2024; Şeren ve diğerleri, 2021; Yıldırım ve Çalışkan, 2024) ve sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında bu alana ilişkin becerilerin bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiği çalışmaların (Demir ve Özyurt, 2021; Diken ve Ablak, 2024; Şahin ve Çelik, 2024; Yalçın ve Tural, 2023) yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan farklı olarak Alabaş (2018) araştırmasında 1968 ve 2018 yılları arasındaki Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları'nda sosyal katılım becerisi-

nin yerini ele almıştır. Söz konusu bu çalışmada, 2005 yılından önceki sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında doğrudan sosyal katılım becerisine yer verilmediği ancak sosyal katılım becerisi bağlamında değerlendirilebilecek ifadelerin yer aldığı sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacı, sosyal katılım becerisine ilk defa 2005 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda yer verildiğini ve 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda da sosyal katılım becerisinin yer aldığını; nitekim bir önceki program olan 2005 tarihli programa göre daha dar kapsamlı olarak ele alındığını belirtmiştir. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'na yönelik gerçekleştirilen çalışmalar incelendiğinde ise sosyal katılım becerisi ve program ilişkisini ele alan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmada, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın sosyal katılım becerisi bağlamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında, sosyal katılım becerisinin söz konusu programda nasıl ele alındığı ve sosyal katılım becerisinin program bağlamında öneminin ortaya konulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda, araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. "2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçları" bölümünde sosyal katılım becerisinin yer alma durumu nedir?
2. "2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar" bölümünde sosyal katılım becerisinin yer alma durumu nedir?
3. "2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı" bölümünde sosyal katılım becerisinin yer alma durumu nedir?
4. "2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Öğrenme Alanları" bölümünde sosyal katılım becerisinin yer alma durumu nedir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nı sosyal katılım becerisi bağlamında incelemeyi amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni kullanılmıştır. Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu ya da olaylara ilişkin bilgi içeren kaynakların analizini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 189). Bu kaynaklar yazılı, görsel ve işitsel kaynaklar olabilir (Ercan, 2023).

Veri Kaynakları ve Verilerin Toplanması

Nitel araştırma yöntemi ile yürütülen bu çalışmada veriler, doküman incelemesi yoluyla elde edilmiştir. Bu bağlamda, araştırmanın veri kaynağını, 2024-2025 eğitim öğretim yılı içerisinde 5. sınıflarda kademeli olarak hayata geçirilen ve 2025-2026 eğitim öğretim yılında ise 4., 6. ve 7. sınıf seviyelerinde de uygulanması planlanan "Türkiye

Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı” oluşturmaktadır. 2024 yılı Nisan ayı içerisinde “Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli” kamuoyuna tanıtılmış ve bu model kapsamında bazı derslere ilişkin öğretim programları güncellenmiştir. Sosyal bilgiler dersi öğretim programı da güncellenen öğretim programları arasında yer almaktadır. Araştırma veri kaynağı olarak kullanılan bu program, yazılı dokümanlar kapsamında yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada, doküman incelemesi yoluyla elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz, verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını ifade etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 239). Bu araştırmanın analizinde Cohen, Manion ve Morrison (2017) tarafından ifade edilen betimsel analiz süreci takip edilmiştir. Analizlerde ilk olarak, araştırma sorularından yola çıkarak araştırmanın genel çerçevesi ve temaları oluşturulmuştur. Bu süreci, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı üzerinden elde edilen ham verilerin okunması, seçilmesi, düzenlenmesi ve verilerin işlenmesi adımı takip etmiştir. Daha sonra, düzenlenen veriler doğrudan alıntılar yapılarak, anlaşılır bir dil ile bulgular tanımlanmaya çalışılmıştır. Analiz sürecinin sonunda ise ulaşılan sonuçlar açıklanmış ve neden-sonuç ilişkisi kurularak sonuçlar yorumlanmıştır. Analiz sürecinde, araştırmanın veri kaynağını oluşturan sosyal bilgiler dersi öğretim programı hem doğrudan sosyal katılım beceri ifadesinin yer alma durumu hem de sosyal katılım becerisi bağlamında değerlendirilebilecek birtakım kriterler (gönüllülük faaliyetlerinde bulunma, topluma katkı sağlama, aktif bir birey olma, toplumsal konularda bilgi sahibi olma, sorumluluk üstlenme, işbirliği yapma, fikir üretme ve eyleme geçme) dikkate alınarak analiz edilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmada, veri kaynağı tarafsız bir şekilde analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen analizler, sosyal bilgiler eğitimi alanında uzman bir araştırmacının görüşlerine sunulmuştur. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, araştırmacı ile uzman arasında %90 oranındaki görüş birliği ile araştırma güvenilirliği sağlanmıştır. Araştırmada, bulguların sunumu sırasında temalar altında yapılan doğrudan alıntılar ile araştırma iç geçerliği sağlanmaya çalışılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda sosyal katılım becerisinin yer alma durumuna ilişkin bulgulara ve bu bulgulara ait yorumlara yer verilmektedir.

1. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçlarında Sosyal Katılım Becerisinin Yer Alma Durumuna İlişkin Bulgular

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçları bölümünde, ilk olarak Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın geliştirilme amacından bahsedilmektedir. Programın amacı, “*Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, değişen ve gelişen dünya koşullarından hareketle bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması amacıyla geliştirilmiştir.*” (s. 4) şeklinde ifade edilmektedir. Söz konusu bu amaç incelendiğinde, “*bireye toplumsal konularda ihtiyaç duyduğu becerilerin kazandırılması*” ifadesi dikkat çekmektedir. Bu ifade ile sosyal katılım becerisine de atıf yapıldığı anlaşılmaktadır. Çünkü, sosyal katılım becerisi öğrencilerin toplumsal konularda bilgi sahibi olmalarını ve toplumsal yaşama uyum sağlayabilmelerini gerçekleştirmektedir. Başka bir ifadeyle Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın amacı “*Program içerisinde günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinmeleri amaçlanmıştır.*” (s. 4) olarak açıklanmaktadır. Yine burada, “*günlük yaşam ile köprü kurulması ve öğrencilerin gerekli becerileri gerçek yaşamla bağlantılı bir şekilde deneyimleyerek edinmeleri*” ifadesi ile sosyal katılım becerisine atıf yapılmaktadır. Çünkü sosyal katılım becerisi, doğası gereği günlük yaşamdan beslenmekte ve öğrencilere gerçek yaşam deneyimleri sunmaktadır. Öyle ki sosyal katılım becerisi, gerçek yaşam sorunları ile ilgilenme ve sorunların çözümü konusunda eyleme geçmeyi gerektirmektedir. Dolayısıyla, burada eyleme geçme aynı zamanda deneyim sahibi de olma anlamında kullanılabilir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın geliştirilme amacı ile sosyal katılım becerisi arasında bir bağ kurmak mümkündür.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın özel amaçlarına bakıldığında ise bu ders için 20 tane özel amacın sıralandığı görülmektedir. Araştırmada, söz konusu bu amaçların 6 tanesinde (1., 2., 14., 15., 18. ve 19. amaçlar) sosyal katılım becerisine vurgu yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın 1. amacı “*Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, milli bilinçe sahip, laik, demokratik, milli, manevi ve bunlarla uyumlu evrensel değerleri yaşatmaya istekli etkin vatandaşlar olarak yetişmeleri*” (s. 4) dir. Bu amaç ele alındığında, “*haklarını bilen ve kullanan*”, “*sorumluluklarını yerine getiren*” ve “*etkin vatandaşlar*” ifadeleri, sosyal katılım becerisini çağrıştırmaktadır. Çünkü sosyal katılım becerisi ile öğrencilere sahip oldukları haklar konusunda farkındalık kazandırma, sorumluluk alma ve toplumsal yaşamda aktif vatandaşlar olma gibi birtakım davranışların kazandırılması amaçlanmaktadır. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın 2. amacı ise “*Kendini tanıyan ve gelişime açık bireyler olarak toplumsal rollerine*

ilişkin bilgi sahibi olmaları ve toplumsal birliğin sürdürülmesine katkıda bulunmaları” (s. 4) şeklinde ifade edilmektedir. Toplum yararına yürütülen kampanyalarda yer alma ve bu kampanyalara destek olma bir sosyal katılım davranışıdır. Bu gibi alanlarda faaliyet gösterme, toplumsal birlik ve beraberliğin sağlanması adına önemli görülmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin sosyal katılım becerisi bağlamında toplumsal kampanyalarda yer almaları onların toplumsal birliğin sürdürülmesine katkı sağlamaları anlamına gelmektedir. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu düşünülen bir diğer amaç ise 14. amaçtır. Söz konusu bu amaç programda, *“Demokratik katılımın öneminin farkında olmaları, yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini deneyimlemeleri”* (s. 5). şeklinde ifade edilmektedir. Belirtilen bu amaç, sosyal katılımın siyasi boyutunu içermektedir. Çünkü, sosyal katılım aynı zamanda siyasi eylemlere katılmayı da kapsamaktadır. Öğrenciler, okullarındaki öğrenci temsilciliğine aday olabilir ya da aday olan bir kimse için oy kullanabilirler. Böylece hem demokratik bir hak olan oy kullanma görevini yerine getirmiş hem de demokratik katılım göstermiş olurlar. Bu davranışın aynı zamanda bir sosyal katılım olduğunu söylemek mümkündür. Söz konusu bu amaç ile benzerlik gösteren bir başka amaç ise Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın 15. amacıdır. Amaç, programda şöyle ifade edilmektedir: *“Demokratik katılımın gerekliliğinin farkında olmaları ve yakın çevrelerinden başlayarak demokratik katılım süreçlerini geliştirmeleri”* (s. 5). Öğrenciler, bir önceki örnekte olduğu gibi okul temsilciliği seçiminde yer almaları durumunda demokratik katılım süreçlerini de geliştirme davranışında bulunurlar. Sosyal katılım becerisi ile ilişki kurulan bir diğer amaç ise programın 18. amacıdır. Bu amaç, *“Sosyal bilimlere ilişkin metodolojik bilgiye sahip bireyler olarak toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretmeleri”* (s. 5) şeklinde ifade edilmektedir. Burada *“toplumsal sorunlara ilişkin strateji ve çözüm üretmeleri”* ifadesi dikkat çekmektedir. Daha önce de açıklandığı üzere sosyal katılım becerisi, öğrencilerin toplumsal sorunlarla ilgilenme, sorunların çözümünü konusunda fikir üretme ve fikri eyleme dönüştürmeyi içermektedir. Dolayısıyla sosyal katılım becerisi ile programın bu amacının birbiri ile ilişkili olduğu görülmektedir. Benzer şekilde programın 19. amacı olan *“Toplumsal sorunlara yönelik sosyal bilimlerin araştırma ve inceleme yöntemlerini kullanarak fikir ve çözüm üretmeleri”* (s. 5) bu ifadenin de aynı özelliği taşıdığını söylemek mümkündür. Söz konusu bu amaçta da toplumsal sorunlara ve ilgili sorunların çözümüne vurgu yapılmıştır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçları incelendiğinde, program felsefesi ve bazı amaçlarda dolaylı olarak sosyal katılım becerisine vurgu yapıldığı ve sosyal katılım becerisinin Sosyal Bilgiler Dersi’nin merkezinde yer aldığı söylenebilir.

2. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar Sosyal Katılım Becerisinin Yer Alma Durumuna İlişkin Bulgular

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar bölümünde, programın uygulanma sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar yer almaktadır. Araştırmada, ilgili bölümde sosyal katılım becerisinin yer alma durumu incelenmiştir.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanmasına İlişkin 10 tane esastan bahsedilmektedir. Söz konusu bu esaslardan iki tanesinin (2. ve 8. maddeler) sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu esaslar detaylı bir şekilde ele alındığında, 2. maddenin *“Öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı bir öğrenme ortamı ve düşüncelerin özgürce paylaşılabileceği, sosyal duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği olumlu bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.”* (s. 5) şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Bu maddede özellikle *“öğrencilerin etkin katılımının sağlandığı”* ifadesi sosyal katılım becerisi bağlamında önemlidir. Çünkü sosyal katılım becerisi doğası gereği süreçte öğrencilerin aktif olmasına başka bir ifadeyle öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, öğrenme sürecine öğrencilerin hem düşünce olarak hem de fiziki olarak etkin katılımlarının sağlanması amacıyla sosyal katılım becerisine ihtiyaç olduğu söylenebilir. Sosyal katılım becerisi ile ilişkilendirilen bir diğer esas ise 8. maddede belirtilmektedir. Bu madde, *“Öğrenme kanıtları her öğrenciye özgü yetenek, ihtiyaç ve özel durumlar göz önünde bulundurularak, öğrenciyi merkeze alan ve aktif katılımını teşvik eden bir şekilde çeşitlendirilmelidir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde öğrencilere ilgi çekici, günlük hayatla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli; öğrenciye zamanında, yargılayıcı olmayan ve motive edici geri bildirimler sağlanmalıdır.”* (s. 6) olarak açıklanmıştır. Bu maddede yer verilen *“öğrenciyi merkeze alan ve aktif katılımını teşvik eden”* ile *“günlük hayatla ilgili, yakın veya uzak çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilmeli”* açıklamaları sosyal katılım becerisini ifade etmektedir. Daha önce de değinildiği üzere sosyal katılım becerisi, öğrencilerin gerçek yaşam problemleri ile ilgilenmeleri ve bu problemlerin çözümüne ilişkin eylemde bulunma tutum ve davranışı göstermelerini içermektedir. Bu deneyim, öğrencilerin öğrenmenin merkezinde yer almalarını ve süreçte aktif olmalarını sağlamaktadır. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Uygulanması’na İlişkin Esaslar ile sosyal katılım becerisinin dolaylı olarak birbiri ile ilişkilendirildiği söylenebilir.

3. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Yapısında Sosyal Katılım Becerisinin Yer Alma Durumuna İlişkin Bulgular

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın yapısı; programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme bec-

erileri, değerler ve okuryazarlık becerileri), öğrenme çıktıları, öğrenme kanıtları, içerik çerçevesi, öğretme-öğrenme yaşantıları ve farklılaştırma öğelerinden oluşmaktadır. Bu başlık altında, program yapısını oluşturan öğelerde sosyal katılım becerisinin yer alma durumuna ilişkin bulgulara yer verilmektedir.

Programlar arası bileşenler kendi arasında sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerilerinden oluşmaktadır. Programda, bu bileşenler aracılığıyla öğrencilerin *“kendilerini ve içinde yaşadıkları toplumu tanımalarına, anlamalarına ve aktif birer birey olarak topluma katkıda bulunmalarına rehberlik edilerek toplumsal hayata uyum sağlayabilecek şekilde çok yönlü gelişimlerinin desteklenmesinin”* (s. 6) amaçlandığı ifade edilmektedir. Bu ifadelerden hareketle programlar arası bileşenler ile öğrencilerin sosyal katılım becerisinin geliştirilmesinin de amaçlandığı söylenebilir. Çünkü *“toplumu tanıma”, “toplumu anlamlandırma”, “aktif birer birey olarak topluma katkıda bulunma”* ve *“toplumsal hayata uyum sağlama”* sosyal katılım becerisi kapsamında değerlendirilebilecek alt becerilerdendir. Programlar arası bileşenlerde aynı zamanda değişen yaşam koşullarına öğrencilerin uyum sağlayabilmeleri amacıyla *“ihtiyaç duyacakları birtakım sosyal hayat becerilerinin geliştirilmesi”* (s. 6) gerekliliği üzerinde durulmuş ve bu bağlamda okuryazarlık becerilerinin işe koşulduğu vurgulanmıştır. Burada bahsi geçen *“sosyal hayat becerileri”*nden birinin de sosyal katılım becerisi olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü sosyal katılım becerisi, öğrencilerin sosyal alandaki gelişimlerine katkı sağlayan en önemli becerilerden biridir. Bu bağlamda, programlar arası bileşenlerde dolaylı olarak sosyal katılım becerisine yer verildiği görülmektedir.

İçerik çerçevesinde, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın öğrenme alanlarının neler olduğu ve bu öğrenme alanlarında, öğrencilerin kendilerini, toplumu, çevreyi ve geçmiş keşfederek anlamalarını sağlayabilecek konulara yer verildiği ifade edilmiştir. Bu doğrultuda, öğrenme alanları; *“Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya”, “Ortak Mirasımız”, “Yaşayan Demokrasimiz”, “Hayatımızdaki Ekonomi”, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler”* şeklinde sıralanmıştır. Daha sonra ise öğrenme alanlarının içeriğinde yer alan konulara değinilmiştir. Araştırmada, *“Birlikte Yaşamak”* ve *“Yaşayan Demokrasimiz”* öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisine yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Söz konusu bu öğrenme alanları sosyal katılım becerisi bağlamında detaylı bir şekilde ele alındığında *“Birlikte Yaşamak”* öğrenme alanında; *“öğrencilerin toplumsal hayatı tanımalarına, dâhil olduğu ve olacağı gruplara, rollere, hak ve sorumluluklara, etkili iletişime, yardımlaşma ve dayanışmanın toplumsal birlik açısından önemine”* (s. 6) ilişkin konuların sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu görülmektedir. *“Yaşayan Demokrasimiz”* öğrenme alanında ise; *“demokratik katılımın önemine, etkin vatandaşın özelliklerine, toplumsal sorunlara temel hak ve sorumluluklar çerçevesinde çözüm üretilmesine, toplumsal*

hayatta karşılaşılabilecek sorunlara, yönetimin karar verme sürecine etki eden faktörlere, toplumsal hayattaki düzenin sürdürülmesinde hakların ve sorumlulukların önemine” (s. 7) ilişkin konuların sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın içerik çerçevesinde sosyal katılım becerisine ilişkin konulara yer verildiği söylenebilir.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın yapısını oluşturan öğeler içerisinde programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) ve içerik çerçevesi bölümünde sosyal katılım becerisine ilişkin bulgulara rastlanmıştır. Program yapısını oluşturan diğer öğelerin (öğrenme çıktıları, öğrenme kanıtları, öğretme-öğrenme yaşantıları ve farklılaştırma) açıklamasında sosyal katılım becerisine ilişkin bulgulara ulaşılamamıştır.

4. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Öğrenme Alanlarında Sosyal Katılım Becerisinin Yer Alma Durumuna İlişkin Bulgular

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda, sosyal bilgiler dersine ait 6 öğrenme alanı yer almaktadır. Bunlar; *“Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya”, “Ortak Mirasımız”, “Yaşayan Demokrasimiz”, “Hayatımızdaki Ekonomi”, “Teknoloji ve Sosyal Bilimler”*dir. Programda, her bir öğrenme alanının içeriği hakkında bilgi verilmiştir. Araştırmanın bu başlığında, öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisinin yer alma durumuna ilişkin bulgulara yer verilmektedir. Aşağıda, hangi öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisine yer verildiği Tablo 1’de gösterilmektedir.

2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın öğrenme alanlarında, sınıf bazında sosyal katılım becerisinin yer alma durumu Tablo 1’de gösterilmektedir. Tablo 1 incelendiğinde, sosyal katılım becerisinin *“Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya”* ve *“Yaşayan Demokrasimiz”* öğrenme alanlarında doğrudan yer aldığı görülmektedir. *“Birlikte Yaşamak”* öğrenme alanında sosyal katılım becerisine 4., 5., 6. ve 7. sınıf seviyelerinde yer verilmektedir. *“Evimiz Dünya”* öğrenme alanında yalnızca 5. sınıf seviyesinde sosyal katılım becerisine yer verilmektedir. *“Yaşayan Demokrasimiz”* öğrenme alanında 4. ve 5. sınıf seviyelerinde sosyal katılım becerisine yer verilmektedir. Aşağıda, Tablo 2’de ise

Tablo 1. Sosyal Katılım Becerisinin Sosyal Bilgiler Dersi Öğrenme Alanlarında Yer Alma Durumu

Alan Becerisi	Öğrenme Alanları	Sınıf Seviyesi
Sosyal Katılım Becerisi	Birlikte Yaşamak	4. Sınıf
		5. Sınıf
		6. Sınıf
		7. Sınıf
	Evimiz Dünya	5. Sınıf
	Yaşayan Demokrasimiz	4. Sınıf
		5. Sınıf

Tablo 2. Sosyal Katılım Becerisinin Birlikte Yaşamak Öğrenme Alanında Yer Alma Durumu

Öğrenme Alanı	Sınıf Seviyesi	Öğrenme Çıktıları
Birlikte Yaşamak	4. Sınıf	SB.4.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme
	5. Sınıf	SB.5 SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme
	6. Sınıf	SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme
	7. Sınıf	SB.7.1.1.Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme SB.7.1.2.Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme

sosyal katılım becerisinin “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında yer alma durumu detaylı olarak sunulmaktadır.

Tablo 2 incelendiğinde, “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında sosyal katılım becerisinin 4. sınıf seviyesinde “SB.4.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik fikir üretebilme” öğrenme çıktısı ile ilişkilendirildiği görülmektedir. 5. sınıf seviyesinde ise sosyal katılım becerisi, “SB.5.1.3. Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme” öğrenme çıktısı ile ilişkilendirilmektedir. 6. sınıf seviyesinde sosyal katılım becerisi “SB.6.1.3. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme” öğrenme çıktısı ve son olarak 7. sınıf seviyesinde ise “SB.7.1.1.Dâhil olduğu gruplarda ve sosyal hayatta etkili iletişimin önemini sorgulayabilme” ve “SB.7.1.2.Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme” öğrenme çıktıları ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Aşağıda, Tablo 3’te sosyal katılım becerisinin “Evimiz Dünya” öğrenme alanında yer alma durumu detaylı olarak sunulmaktadır.

Tablo 3. Sosyal Katılım Becerisinin Evimiz Dünya Öğrenme Alanında Yer Alma Durumu

Öğrenme Alanı	Sınıf Seviyesi	Öğrenme Çıktıları
Evimiz Dünya	5. Sınıf	SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme

Tablo 4. Sosyal Katılım Becerisinin Yaşayan Demokrasimiz Öğrenme Alanında Yer Alma Durumu

Öğrenme Alanı	Sınıf Seviyesi	Öğrenme Çıktıları
Yaşayan Demokrasimiz	4. Sınıf	SB.4.4.3. Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme
	5. Sınıf	SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme

Tablo 3 incelendiğinde, “Evimiz Dünya” öğrenme alanında sosyal katılım becerisinin yalnızca 5. sınıf seviyesinde “SB.5.2.3. Yaşadığı ilde meydana gelebilecek afetlerin etkilerini azaltmaya yönelik farkındalık etkinlikleri düzenleyebilme” öğrenme çıktısı ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Aşağıda, Tablo 4’te sosyal katılım becerisinin “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında yer alma durumu detaylı olarak sunulmaktadır.

Tablo 4 incelendiğinde, “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında sosyal katılım becerisinin 4. sınıf seviyesinde “SB.4.4.3. Okulda karar alma ve demokratik katılım süreçlerine ilişkin fikir üretebilme” öğrenme çıktısı ile ilişkilendirildiği; 5. sınıf seviyesinde ise “SB.5.4.3. Temel insan hak ve sorumluluklarının önemini sorgulayabilme” öğrenme çıktısı ile ilişkilendirildiği görülmektedir.

Özetle ifade etmek gerekirse, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın 3 öğrenme alanında sosyal katılım becerisinin doğrudan yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu bu öğrenme alanları; “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya” ve “Yaşayan Demokrasimiz”dir. Sosyal katılım becerisi, “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanında 4., 5., 6. ve 7. sınıf seviyelerinde; “Evimiz Dünya” öğrenme alanında 5. sınıf seviyesinde; “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanında ise 4. ve 5. sınıf seviyelerinde yer almaktadır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızın bu bölümünde, araştırma bulgularına bağlı olarak ulaşılan sonuçlara, sonuçların alanyazındaki ilgili çalışmalar ile karşılaştırılmasına ve önerilere yer verilmektedir.

Araştırmada ilk olarak, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçlarında sosyal katılım becerisinin yer alma durumu ele alınmıştır. Bu kapsamda, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçlarında (1., 2., 14., 15., 18. ve 19. amaçlar) sosyal katılım becerisine vurgu yapıldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulguya dayanarak, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın Temel Felsefesi ve Özel Amaçlarında sosyal katılım becerisine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı, halihazırda yeni bir program olması sebebiyle programla ilgili yapılan

araştırmalar sınırlı sayıdadır. Dolayısıyla, araştırma sonuçları önceki programlara ilişkin yapılan araştırma bulguları ile karşılaştırılmıştır. Bu bağlamda, alanyazında araştırmancın bu sonucuyla benzer çalışmaların olduğunu söylemek mümkündür. Alabaş (2018) çalışmasında, sosyal bilgiler dersi öğretim programlarında sosyal katılım becerisinin yerini incelemiş ve ilgili çalışmada, programın özel amaçlarında sosyal katılım becerisine ilişkin ifadelerin yer aldığı bulgusuna ulaşmıştır. Altınok (2012) ise çalışmasında, Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Vizyon ve Amaçlarında sosyal katılım becerisine vurgu yapıldığını ifade etmiştir. Benzer şekilde Sömen (2016) de çalışmasında, sosyal bilgiler dersi öğretim programının bazı amaçlarının sosyal katılımı ile ilgili tutum, davranış ve becerileri içerdiğini ifade etmiş; Coşkun (2020) ise Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçlarında sosyal katılımın yer aldığını tespit etmiştir. Bu noktada Griffith (1995) de sosyal bilgiler dersinin amaçları ile sosyal katılım becerisi arasındaki ilişkiye dikkat çekmektedir.

Araştırmada ele alınan bir diğer durum ise 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar bölümünde sosyal katılım becerisinin yer alma durumudur. Araştırmada, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar'dan iki tanesinin (2. ve 8. maddeler) sosyal katılım becerisi ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar'da sosyal katılım becerisine yer verilmektedir. Ludlow (1993) da çalışmasında, sosyal bilgiler dersinin uygulanış sürecinde sosyal katılım becerisine yer verilmesini ve bu alana ilişkin etkinliklerin gerçekleştirilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Altınok (2012) ise çalışmasında, sosyal bilgiler programının uygulanması aşamasında doğrudan sosyal katılım becerisini geliştirmeye yönelik bir anlayışın benimsendiğine dikkat çekmektedir. Araştırmada, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı'nda sosyal katılım becerisinin yer alma durumu da incelenmiştir. 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın yapısı; programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri), öğrenme çıktıları, öğrenme kanıtları, içerik çerçevesi, öğretme-öğrenme yaşantıları ve farklılaştırma öğelerinden oluşmaktadır. Araştırmada, programın yapısını oluşturan öğeler içerisinde, programlar arası bileşenler (sosyal-duygusal öğrenme becerileri, değerler ve okuryazarlık becerileri) ve içerik çerçevesi bölümünde sosyal katılım becerisine yer verildiği tespit edilmiştir. Bu bulguya bağlı olarak, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın Yapısı'nda sosyal katılım becerisine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Alabaş (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da programın yapısını oluşturan öğelerde az sayıda da olsa sosyal katılım becerisine yer verildiği tespit edilmiştir.

Araştırmada son olarak 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme alanlarında sosyal katılım

becerisinin yer alma durumu ele alınmıştır. Bu bağlamda, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda altı tane öğrenme alanının yer aldığı ve bu öğrenme alanlarının üç tanesinde (Birlikte Yaşamak, Evimiz Dünya, Yaşayan Demokrasimiz) sosyal katılım becerisine ilişkin bulgular tespit edilmiştir. Bu bulgudan hareketle, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Alanyazında, araştırmancın bu sonucuyla benzer çalışmalarında, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın “Birlikte Yaşamak”, “Evimiz Dünya” ve “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisinin yer aldığı bulgusuna ulaşmıştır. Alabaş'ın (2018) çalışmasında ise sosyal bilgiler dersi öğretim programının bazı öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisine yer verildiği bulgusu yer almaktadır. Bu öğrenme alanları “Birey ve Toplum” ve “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanlarıdır. Söz konusu öğrenme alanları, güncel programdaki öğrenme alanları ile ilişkilendirildiğinde; “Birey ve Toplum” öğrenme alanı ile “Birlikte Yaşamak” öğrenme alanı arasında “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı ile “Yaşayan Demokrasimiz” öğrenme alanı arasında bir ilişki kurmak mümkündür. Öğrencilere, birtakım bilgi ve becerilerin öğrenme alanları kapsamına giren konular aracılığıyla kazandırılma durumu dikkate alındığında, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme alanlarında sosyal katılım becerisine yer verilmesi program bağlamında bu becerinin önemi ni ortaya koymaktadır.

Araştırmada, 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın bazı öğelerinde doğrudan veya dolaylı olarak sosyal katılım becerisine yer verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda, Manson ve diğerleri (1971) sosyal katılımı, sosyal bilgiler dersi öğretim programının temel bileşenlerinden biri olarak kabul etmektedir. Ludlow'a (1993) göre de sosyal katılım, sosyal bilgiler müfredatının ayrılmaz bir parçasıdır. Sapriya (2015) ise sosyal bilgiler dersi öğretim programının dört boyutundan bahsetmektedir. Bunlar; bilgi, beceri, değer ve tutum, vatandaş eylemidir. Sosyal katılım, beceri boyutu altında yer alan önemli bir bileşendir. Son olarak, Caribbean Examinations Council (2010) sosyal katılımı, sosyal bilgiler dersi müfredatının gerekçelerinden biri olarak görmektedir. Araştırmada, sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki öneriler yapılmaktadır:

Araştırmacılar için 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı kapsamında hazırlanan ders kitaplarının sosyal katılım becerisi bağlamında incelenmesi ve ders kitaplarının program ile uyumunun değerlendirilmesinin yapılması önerilmektedir.

Gerçekleştirilecek araştırmalarda 2024 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile önceki yıllarda uygulanmış Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programları'nın sosyal katılım becerisi açısından karşılaştırmalı analizi yapılabilir.

Etik Komite Onayı: Araştırma insan üzerine yapılan araştırma kapsamına girmediği için etik kurul raporu gerektirmemektedir.

Çıkar Çatışması: Yazar bu makalenin yayımlanması ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan eder.

Finansal Destek: Yazar finansal desteğin olmadığını beyan eder.

Yazma Desteği için Yapay Zeka Kullanımı: Yazar bu çalışmanın herhangi bir bölümünde yapay zeka kullanmadığını beyan eder.

Yazar Katkıları: Kavram – T.Y.; Tasarım – T.Y.; Denetim – T.Y.; Kaynak – T.Y.; Malzemeler – T.Y.; Veri Toplama ve/veya İşleme – T.Y.; Analiz ve/veya Yorumlama – T.Y.; Literatür İncelemesi – T.Y.; Yazım – T.Y.; Eleştirel İnceleme – T.Y.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Ethics Committee Approval: As the study does not fall within the scope of research involving human subjects, it does not require an ethics committee report.

Conflict of Interest: The author declares that there is no conflict of interest regarding the publication of this article.

Financial Support: The author declares that there is no financial support.

Use of AI for Writing Assistance: The author declares that artificial intelligence was not used in any part of this study.

Author Contributions: Concept – T.Y.; Design – T.Y.; Supervision – T.Y.; Resource – T.Y.; Materials – T.Y.; Data Collection and/or Processing – T.Y.; Analysis and/or Interpretation – T.Y.; Literature Review – T.Y.; Writing – T.Y.; Critical Review – T.Y.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

KAYNAKLAR

- Akbaba, B., & Aksoy, B. (2019). Sosyal bilgilerde beceri eğitimi. In B. Aksoy, B. Akbaba, & B. Kılcan, (Eds.), *Sosyal bilgilerde beceri eğitimi* içinde (pp. ix-xvii), by Pegem Akademi Yayınevi.
- Al-Qahtani, S.A.S. (1992). *The impact of national/international contemporary events on social studies curriculum in Saudi Arabian secondary schools* [Unpublished doctoral thesis]. The Ohio State University.
- Alabaş, Ç. (2018). *The investigation of the social participation skills in the social studies curriculas (1968-2018)* [Unpublished master's thesis]. Kastamonu University. Turkish.

- Altınok, A. (2012). *The effect of civic engagement activities on social sensitivity of 12-14 years old students* [Unpublished master's thesis]. Aksaray University. Turkish.
- Ayers, B. L. (1995). *Social studies*. Alberta Education.
- Ayodele, A. S. (2007). Vision and mission of social studies education in the 21st century. *Kubanni Journal of Arts and Social Sciences*, 1(2), 1-4.
- Berk, Ş., & Özer, B. (2024). "Türkiye Yüzyılı" Maarif Modeli (TYMM) öğretim programlarına ilişkin düşünceler. *JOHS*, 73, 3241-3256.
- Caribbean Examinations Council (2010). *Social studies syllabus*. Caribbean Examinations Council. https://studylib.net/doc/28449996/csec-social-studies-effective-from-2010-2024?ct=c5e607a2adc f4949%3Ae6bb2ad2d43e61c2cd-76796d5322af&utm_campaign=captcha_passed Accessed September 11, 2026.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2017). *Research methods in education*. (8th ed.). Routledge.
- Coşkun, D. (2020). *Evaluation of social participation skills development process in middle school social studies course and school practices* [Unpublished doctoral thesis]. Pamukkale University. Turkish.
- Çoban, O., & Akşit, İ. (2018). Comparison of 2005 and 2017 Social Studies Curriculum in Terms of Learning Area, Acquisition, Concept, Value and Skill. *Journal of History Culture and Art Research*, 7(1), 479-505.
- Demir, A. Y., & Özyurt, M. (2021). Investigation of social studies curriculum and coursebooks in the context of 21st century skills. *INU EFD*, 22(2), 1254-1290.
- Diken, F., & Ablak, S. (2024). Examining the Social Studies Curriculum in Light of Cultural Competence and Skills: A Case Study of the 2018 Program in Türkiye. *Erzi EFD*, 26(1), 62-76. Turkish.
- Eker, S. (2020). 2005 Social Studies Course Curriculum and 2018 Social Studies Course Curriculum Comparative Analysis. *Al Farabi International Social Sciences Journal*, 5(1), 86-103.
- Ercan, M. (2023). Veri toplama teknikleri. In E. Taşdemir, & A.B. Dereli (Eds.), *İletişimsel bağlamda nitel araştırma: Desenler ve veri analizi* (pp. 35-44). Palet Yayınları.
- Griffith, A. (1995). Social participation as a major goal in social studies: Towards authentic instruction and learning in Caribbean schools. *Caribbean Curriculum*, 5(2), 47-66.
- Griffith, A. D., & Hill, S. S. (2008). Addressing social participation as a major goal in social studies: A case study of a fifth-form group pursuing the CXC/CSEC social studies programme in a Barbadian school. *Caribbean Curriculum*, 15, 1-23.

- Kalaycı, N., & Baysal, S. B. (2019). Comparative Analysis of Social Studies Curricula (2005-2017-2018). *AKU Sos Bil Derg*, 22(1), 106-129. Turkish.
- Kök, T. (2020). *Comparison of 2005-2017 social studies curriculum: Fact is a scientific work* [Unpublished master's thesis]. Amasya University. Turkish.
- Ludlow, K. W. (1993). Social studies via social participation: Crossing the rubicon. <https://www.mun.ca/educ/faculty/mwatch/vol2/ludlow.html> Accessed September 11, 2026.
- Manson, G., Marker, G., Ochoa, A., & Tucker, J. (1971). Social studies curriculum guidelines. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED055066.pdf> Accessed September 11, 2026.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024a). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli öğretim programları ortak metni*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. <https://tymm.meb.gov.tr/ortak-metin> Accessed September 11, 2026.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024b). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli sosyal bilgiler dersi öğretim programı (4., 5., 6. ve 7. sınıflar)*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. https://tymm.meb.gov.tr/assets/pdf/sosyal-bilgiler-dersi_20260902_111029_619.pdf Accessed September 11, 2026.
- Namlı Altıntaş, İ. (2025). Examination of the 4th Grade Human Rights, Citizenship and Democracy Course of the Education Century Model in the Context of Critical and Questioning Approach: Skills and Tendencies. *Mehmet Akif Ersoy University Eğitim Fakültesi Dergisi*, (73), 660-683. Turkish.
- Ochoa, A. S., & Shuster, S. K. (1980). *Social studies in the mainstreamed classroom, K-6*. Social Science Education Consortium. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED184911.pdf> Accessed September 11, 2026.
- Önger, S., & Duman, S.N. (2024). Comparison of 2018, 2023 and 2024 Social Studies Curriculum. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15(2), 1308-1339.
- Sapriya, S. (2015). *Pendidikan IPS*. PT. Remaja Rosdakarya.
- Sömen, T. (2016). *Case of study about social sciences teachers providing social participation skills to the students* [Unpublished doctoral thesis]. Atatürk University.
- Sukaslı, S. (2015). Decision-making and citizen action learning strategies in social studies of Islamic elementary school on developing social participation of student. *Proceedings of International Conference: Enhancing Education Quality In Facing Asian Community*, 246-257.
- Şahin, E. N., & Çelik, H. (2024). The Status of Social Sciences Field Skills in the Field Skills Section of The 2024 Social Studies Curriculum. *International Journal of Values in Education and Society*, 2(3), 35-51. Turkish.
- Şeren, N., Tut, E., Aydın Çolak, E., & Kiroğlu, K. (2021). Comparison of Social Studies Curriculum in Turkey and Canada (Alberta Province) in terms of Skill Dimension. *TEBD*, 19(1), 292-311. Turkish.
- Turan, R. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programı*. In R. Turan, and T. Yıldırım, (Eds.), *Sosyal bilgilerin temelleri içinde* (pp.31-62). Anı Yayıncılık.
- Turap, A. (2023). *Opinions of social science teachers on social participation skills: The case of Gaziantep* [Unpublished master's thesis]. Sinop University.
- Ulukaya Öteleş, Ü. (2020). 2018 Social Studies Curriculum Reflections of Multicultural Education. *Mersin EFD*, 16(3), 500-516. Turkish.
- Ülçay, O. (2024). The Türkiye Evaluation of the Türkiye Century Education Model. *Ulusal Eğitim, Toplum ve Dünya Dergisi*, 1(2), 70-75. Turkish.
- Yalçın, A., & Tural, A. (2023). Examining the Social Studies Curriculum in the Light of 21st Century. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 1-9. Turkish.
- Yapıcı, H. (2006). An Evaluation of the 6th Year New Social Sciences Course Curriculum. *Atatürk University Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 347-357. Turkish.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11th ed.). Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, Y., & Çalışkan, A. (2024). 2024 sosyal bilgiler dersi öğretim programının 2005, 2015 ve 2018 programlarıyla karşılaştırılmalı analizi. *Uluslararası Batı Karadeniz Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, (8)1;108-142.

Extended Summary

Examining the Türkiye's Century Education Model 2024 Social Studies Curriculum in the Context of Social Participation Skills

INTRODUCTION

It is essential to regularly update curricula in line with the changing educational needs of countries and societies. Ongoing developments in pedagogy and shifts in dominant educational paradigms necessitate the updating of curricula (Turan, 2024, p. 32). For a dynamic and multicultural country like Türkiye, updating the education system to align with contemporary demands holds particular significance. In this context, the “Türkiye's Century Education Model” was launched in 2024, marking the beginning of a comprehensive transformation in education (Ülçay, 2024, p. 72). As part of this initiative, the curricula of several courses, including the Social Studies Curriculum, were revised. The Social Studies Curriculum aims to equip students with knowledge, skills, values, and competencies relevant to the course (Önger & Duman, 2024, p. 1314). Notably, the 2024 curriculum places a strong emphasis on skills training. In the 21st century, knowledge alone is no longer adequate; thus, the development of skills is prioritized to ensure that students are better prepared for real-world challenges (Yıldırım & Çalışkan, 2024, p. 215).

Taking into account the distinctive structure of social studies and current educational demands, the Türkiye's Century Education Model identifies seventeen subject-specific skills for this course (MEB [MoNE], 2024a, p. 34). Social participation is among these core skills. Social participation refers to students' active involvement in social activities and duties that allow them to enhance their knowledge, skills, and values (Griffith, 1995, p. 50). At the core of social participation skills lies students' ability to recognize societal problems, propose solutions, take action, and contribute meaningfully to society (Griffith & Hill, 2008; Yapıcı, 2006). Social participation skills enable students to acquire knowledge and awareness of societal issues, engage in volunteer work for the benefit of society, interact with the community, contribute to social unity and solidarity, develop a sense of belonging, and ultimately become active members of society. Given these benefits, teaching social participation skills in the Social Studies Curriculum is of critical importance. Achieving the core objectives of the social studies course requires actively supporting the development of students' social participation skills. Against this backdrop, the present study aims to analyze the 2024 Social Studies Curriculum under the Türkiye's Century Education Model with a specific focus on social participation skills.

METHOD

The study adopted a qualitative research approach and used document analysis. Document analysis refers to the systematic examination of sources containing information about the phenomenon or event under investigation (Yıldırım & Şimşek, 2018, p. 189). The primary source of the study was the Türkiye's Century Education Model 2024 Social Studies Curriculum, which was gradually implemented during the 2024–2025 academic year. The collected data were analysed using descriptive analysis. To enhance internal reliability, direct quotations were included under each theme in the presentation of research findings.

FINDINGS

The study findings are presented under four main themes. The first theme concerns the inclusion of social participation skills within the fundamental philosophy and specific objectives of the 2024 Social Studies Curriculum. The curriculum outlines 20 specific objectives, with social participation skills explicitly addressed in six of them (objectives 1, 2, 14, 15, 18, and 19). The findings indicate that the fundamental philosophy and specific objectives of the curriculum incorporate social participation skills.

The second theme addresses how social participation skills are reflected in the principles governing the implementation of the 2024 Social Studies Curriculum. The section titled “Implementation Principles” outlines key considerations for implementing the curriculum, listing 10 implementation principles. The analysis revealed that two of these principles (items 2 and 8) are directly related to the development of social participation skills.

The third theme focuses on the integration of social participation skills within the structural components of the 2024 Social Studies Curriculum. The curriculum's structure comprises inter-curricular components (social-emotional learning skills, values, and literacy skills), learning outcomes, evidence of learning, content framework, teaching-learning experiences, and differentiation strategies. The findings indicate that social participation skills are addressed in the sections on inter-curricular components and the content framework. In contrast, the remaining sections (learning outcomes, evidence of learning, teaching-learning experiences, and differentiation strategies) did not include references to social participation skills.

The fourth theme relates to the presence of social participation skills within the curriculum units. The 2024 Social Studies Curriculum defines six distinct units: “Living Together,” “Our Home: Earth,” “Our Common Heritage,” “Our Living Democracy,” “Economy in Our Lives,” and “Technology and Social Sciences.” The findings show that the units “Living Together,” “Our Home: Earth,” and “Our Living Democracy” explicitly include social participation skills. Specifically, social participation is included in the “Living Together” unit at grades 4, 5, 6, and 7, in the “Our Home: Earth” unit at grade 5, and the “Our Living Democracy” unit at grades 4 and 5.

DISCUSSION, CONCLUSION, AND RECOMMENDATIONS

The study concluded that the 2024 Social Studies Curriculum integrates social participation skills into its fundamental philosophy and specific objectives. Similarly,

Alabaş (2018) found that the specific objectives of previous social studies curricula incorporated references to social participation skills. The study also found that social participation is reflected in both the implementation principles and the structural components of the 2024 curriculum. In contrast, Alabaş (2018) noted that earlier versions of the curriculum included social participation skills to a lesser degree within structural components. Another important finding highlights that the 2024 Social Studies Curriculum explicitly embeds social participation skills in the units “Living Together,” “Our Home: Earth,” and “Our Living Democracy”. This aligns with the findings of Şahin and Çelik (2024), who also identified the presence of social participation skills in the same learning areas. Based on the findings, it is recommended that future research analyse textbooks developed within the scope of the 2024 Social Studies Curriculum in terms of social participation skills and conduct a comparative analysis between textbooks and the curriculum itself.